

[Carl Petersen.]

udbetales. Den ny bestemmelse går ud på, at hele lånet udbetales til en bank eller sparekasse, og så kan der trækkes på lånet, efterhånden som arbejdet skrider frem, idet der selvfølgelig må være garanti for, at pengene går til det formål, de er bevilget til.

En mangel ved den nugældende lov er også, at statshusmanden lukkes ude fra det almindelige realkreditmarked, selv om der er værdier, der kan pantsikre et yderligere lån. Det foreslås ændret derhen, at statslånet kan rykke for nye lån, når blot statens penge er sikret inden for 120 pct. af ejendomsværdierne. Jeg tror nok, at ejendomsværdierne var det, man i gamle dage kaldte for panteværdierne. Der er ingen tvivl om, at denne bestemmelse vil få betydning for de lidt ældre brug, og jeg er derfor meget tilfreds med den bestemmelse, som her er kommet ind som en ændring til den gældende lov.

Der er som norm for, hvad der forstås ved familiebrug, i gældende lov nævnt „8 ha middelhøjt jord“. Dette er nu slettet og foreslås erstattet med en sætning, der siger, at bruget ikke må være større end et til et familielandbrug passende areal. Det kan vist godt siges, at denne formulering ikke kommer ind under begrebet klar formulering, men der er sikkert heller ingen, der er i tvivl om, hvorfor den er uklar. Det synes jo, som om det skal blive et af fremtidens store diskussionsemner i forbindelse med vore jordlove, hvor store familiebrugene skal være — guderne må vide, hvorfor det er så svært. Den nye bestemmelse skal nok læses sådan, at man nu er blevet klar over, at de 8 ha er for lidt, og så må vi mere utålmodige vente og se, hvad den kommende tid bringer med sig i så henseende, men vanskelighederne for administrationen bliver sikkert ikke mindre ved denne formulering i lovforslaget.

Lad mig så til slut sige et par ord om de alt for små ejendomme. Vel er der i den nugældende lov bestemmelser, der tillader sammenlægning af sådanne ejendomme, men efter min mening er vilkårene alt for stramme. Der er nu lempet lidt på dette forhold i forslaget, men efter min mening alt for lidt. Jeg begriber ikke, at nogen, hvis de da kender noget til det praktiske liv på dette område, vil løfte en finger for at bevare

denne brugstype, men det er dog endnu mere uforståeligt, at nogen vil løfte næsten hele hånden for at forhindre, at de forsvinder. Er de landbrug i dette ords virkelige forstand og drives som landbrugsejendomme, så ved alle, at indehaverne af disse for små brug frister en trist tilværelse; og tjener de kun som almindelig bolig, hvad man har mange beviser på, synes jeg, det var bedst for alle parter, at der ikke hørte noget jordareal til. Jeg håber, at vi i det udvalg, som jeg tænker skal nedsættes, kan blive enige om noget fornuftigt også på dette område.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne give begge lovforslagene socialdemokratiets varmeste anbefaling, og jeg håber så, at udvalget kan finde en tilfredsstillende løsning på de foreliggende problemer.

Niels Eriksen: Den kommission, som i 1957 blev nedsat af den højtærede landbrugsminister, og som jeg har haft den ære at være medlem af, havde bl. a. til opgave at undersøge, om de for nyoprettede statshusmandsbrug gældende rammer og udformningen af brugenes produktions- og driftsformer måtte anses for hensigtsmæssige under hensyn til den udvikling i landbruget, som er foregået siden statshusmandslovens gennemførelse.

Jeg havde håbet, at det i kommissionen havde været muligt at få en virkelig indgående belysning af problemerne omkring statshusmandsbrugene og i det hele taget af de problemer, der knytter sig til oprettelse af nye brug. Staten opretter jo erhvervsvirksomheder, oven i købet som regel ved tvangsmæssige indgreb i bestående brug, og det er klart, at de principielle spørgsmål, som knytter sig hertil, har meget betydelig interesse. Det er derfor både ønskeligt og nødvendigt, at man under de skiftende forhold stedse søger spørgsmålene belyst bedst muligt.

Det må imidlertid med beklagelse erkendes, at kommissionens bidrag i denne henseende ikke er særlig tungtvejende. Der foreligger vel i bilagene nogle redegørelser dels for økonomien i de forskellige brugstørrelser, dels for de befolkningsmæssige problemer, som er knyttet til landbruget, men om nogen dybergående kommissionsbehandling af disse spørgsmål er der ikke tale. Det har ikke været muligt i kommis-